

Motion till riksdagen 2025/26:530

av **Isak From (S)**

Snabbspår i lagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga ett initiativ för att införa ett snabbspår i rättsprövningen när det gäller yrkanden om nedstängningen av luftrummet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Besöksnäringen i nordvästra Sverige försöker utveckla vintersäsongen med aktiviteter som ibland kräver terrängtransporter, såsom snöskoter- eller helikoptertransporter. Flera företag har satsat miljoner och också fått investeringsstöd från Tillväxtverket och länsstyrelser. Det handlar om turistföretag som behöver planera sin verksamhet lång tid i förväg. Företagen har inventerat området som man avser att nyttja och som i februari–april har stor snömängd och inga renar på plats.

Det som faktiskt händer år efter år är att samebyar ansöker om flygförbud över vidsträckta områden hos Transportstyrelsen. Transportstyrelsen fattar sedan beslut efter utredning som ofta landar i att avslå flygförbudet med hänvisning till att inga renar finns i området. Samebyn överklagar då till förvaltningsrätten, som utan att undersöka förhållandet inhiberar beslutet och med det lägger en död hand över besöksnäringens vintersäsong. Det är den part som ansöker om ett flygförbud som har bevisbördan. Därför framstår det som uppochnedvända världen att förvaltningsdomstolen tillfälligt, det vill säga hela skidsäsongen ut, återkommande underkänner länsstyrelsernas och Transportstyrelsens utredningar och beslut utan just någonting mer än samebyns framställan som grund.

Att juridiken är ett dåligt instrument visar inte minst beslutet om återkommande inhibering av myndighetsbeslut. Vem som får rätt i slutänden spelar mindre roll. När ärendet är avgjort är skidsäsongen sedan länge över, och turistentreprenörerna har förlorat både intäkter och anseende inför nästa säsong.

Så har det varit efter att Girjasdomen avgjordes i HD. Flera ärenden har skickats vidare i väntan på högre juridisk vägledning i tvister som återkommer med samma

regelbundenhet som Riksgränsens högsåsonger: februari till påsk. Men något klargörande har rättsprövande instanser inte presenterat.

Kammarrätten i Jönköping meddelade också i år att man inte heller denna gång ämnar pröva förvaltningsrättens nedstängning av luftrummet. Vi har en domstol i Linköping som gång på gång, och på oklara grunder, underkänner Transportstyrelsens beslut. Det senare är en expertmyndighet som – till skillnad från förvaltningsrätten – har satt sig in i frågan. Och vi har en kammarrätt som inte vill ta i frågan. Från myndigheterna har det i olika planer sagts att det är viktigt med rennäring och turism – men att verksamheterna i praktiken får sköta allt själva. Berörda verksamheter får inga redskap eller hjälpmedel för att samarbetet ska fungera.

Oavsett vem som ska anses ha ensamrätt eller delad rätt att vistas i fjällområdet bör det tas initiativ för att skyndsamt avgöra om en verksamhetsutövare har rätt att nyttja fjällsidorna och luftrummet under vintersäsongen. För alla inblandade vore ett skyndsamhetskrav i rättsprövningen något som skulle ge bättre möjligheter till samexistens och en utvecklad besöksnäring i linje med de målsättningar som Tillväxtverket och berörda regioner och länsstyrelser satt upp. Regeringen bör därför överväga ett snabbspår i lagstiftningen när det gäller avlysning av områden och ansökningar om flygförbud.

Isak From (S)